

Maa- ja metsätalousministeriön asetus eräiden eläinten ja tavaroiden eläintautivaatimuksista Euroopan unionin sisämarkkinoilla

Yleisperustelut

MMM asetusta (655/2003) on sen voimaantulon jälkeen muutettu kuudesti. 1.1.2009 voimaan tullessa MMM asetuksessa (866/2008) säädetään samojen eläinlajien tuonnista kolmansista maista kuin mitä asetuksessa (655/2003) sisämarkkinakaupan osalta. Sisämarkkinakaupan asetusta on siten tarpeen muuttaa siten, että sisämarkkinakaupan ja kolmansista maista tapahtuvan tuonnin ehdot olisivat yhteneväiset.

Asetuksen selkeyden ja luettavuuden parantamiseksi on tarpeen uudistaa asetus kokonaisuudessaan.

Keskeisimmät muutokset

Voimassa olevaan asetukseen verrattuna keskeisimpiä muutoksia ovat:

1. Useiden eri eläinlajien sisämarkkinakaupan ehdot on määritelty yksityiskohtaisemmin kuin olemassa olevassa asetuksessa, jossa usein vain viitattiin Neuvoston direktiiviin 92/65/ETY.
2. Sorkkaeläinten sisämarkkinakaupan ehdot koskevat myös peuroja. Nykyisin voimassa oleva erillinen peurojen sisämarkkinakauppaa koskeva asetus kumotaan.
3. Porojen sisämarkkinatuonnissa Ruotsista ja Norjasta ei edellytetä tutkimuksia luomistaudin ja tuberkuloosin varalta.
4. Minisikojen tuonnissa luovutaan tuontilupakäytännöstä. Minisikojen sisämarkkinakaupassa noudetaan jatkossa vastaavia ehtoja kuin kotisikojen sisämarkkinakaupassa. Käytännössä sisämarkkinatuonti vastaavanlaisen eläintautitilanteen omaavista jäsenvaltioista helpottuu ja heikomman eläintautitilanteen maista vaikeutuu.
5. Muiden lintujen kuin siipikarjan sisämarkkinatuonnissa luovutaan tuontilupakäytännöstä. Kaupalliselle lintujen tuonnille (harrastelinnut) ja lemmikkilinnuille asetetaan omat ehdot.
6. Sivutuotteiden osalta käsitellyn eläinvalkuaisen sisämarkkinatuonti eläinten ruokintaan sallitaan Eviran myöntämällä tuontiluvalla.
7. Olemassa olevan asetuksen 14 § eläintautivaaraa aiheuttavien muiden tavaroiden tuontilupavaatimuksesta poistetaan. Sisämarkkinoilla kyseisten tavaroiden siirtoajoituksista säädetään tarvittaessa komission antamalla suojapäätöksillä.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 luku

Yleiset säännökset

1 § Tarkoitus ja soveltamisala

Kumottavaan asetukseen muutoksena olisi, että ei käytetä termejä vienti ja tuonti vaan käytetään termejä sisämarkkinatuonti ja sisämarkkinavienti.

Asetuksessa huomioitaisiin Euroopan unionin ja eri kolmansien maiden sopimukset koskien sisämarkkinakauppaa. Tällaisia maita, joiden kanssa EU:lla on sopimuksia, ovat Norja, Islanti,

Sveitsi, Liechtenstein, Andorra, San Marino, Färösaaret. Käytännössä asetuksen soveltamisalaan liittyvää sisämarkkinakauppaa on merkittävässä määrin ainoastaan Norjan ja Sveitsin kanssa.

2 § Soveltamisalanrajaukset

Soveltamisalan rajauksena selvennetään, että asetusta ei sovelleta elintarvikkeisiin.

3 § Suhde eräisiin säädöksiin

Pykälässä mainittaisiin ne säädökset, joissa tämän asetuksen lisäksi säädetään elävien eläinten tai niistä saatavien tuotteiden ja sivutuotteiden sisämarkkinakaupasta tai joissa säädetään muista tällaisista lähetyksiä koskevista vaatimuksista. Tällaisia vaatimuksia ovat mm. eläinsuojelulliset vaatimukset.

Pykälässä mainitaan myös ne maa- ja metsätalousministeriön asetukset, joissa säädetään tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle rajattujen eläinlajien ja tavaroiden sisämarkkinakaupasta (naudat, siat, lampaat ja vuohet, hevoseläimet, siipikarja, vesiviljelyeläimet).

4 § Määritelmät

Voimassa olevaan asetukseen verrattuna määritelmiä lisättäisiin ja täsmennettäisiin.

2 luku

Elävien eläinten sisämarkkinatuontia ja sisämarkkinavientiä koskevat vaatimukset

5 § Sorkka- ja kavioeläimiä koskevat vaatimukset

Tässä pykälässä säädettäisiin direktiivin mukaiset yleiset sorkka- ja kavioeläinten sisämarkkinakaupan edellytykset. Ehdot koskisivat myös hirvieläimiä. Tällä hetkellä on voimassa erillinen säädös (19/EEO/1996 –Ea 18) peurojen tuonnista Suomeen. Tämä säädös kumottaisiin.

Direktiivin 92/65/ETY artiklassa 6 säädetään muiden sorkka- ja kavioeläinten kuin nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien ja hevoseläinten sisämarkkinakaupan ehdoista.

6 § Märehtijöitä ja kamelieläimiä koskevat erityiset ehdot

Tässä pykälässä säädettäisiin sisämarkkinakaupassa märehijöille ja kamelieläimille vaadittavista terveysehdoista nautatuberkuloosin ja luomistaudin varalta. Lisäksi säädettäisiin Suomeen tuotavien märehijöiden ja kamelieläinten lisävaatimuksista IBR-taudin varalta ja nautatuberkuloosin seurannasta Suomeen saapumisen jälkeen.

Suomelle on nautakarjan osalta myönnetty EU:ssa lisävakuudet IBR-taudin varalta (Komission päätös 2004/558/EY). Komission päätös 79/542/ETY sallii, että tuotaessa kolmannesta maasta muita märehijöitä ja kamelieläimiä, ne tutkitaan IBR taudin varalta määränpäämaan niin vaatiessa. Sama edellytys olisi oltava myös sisämarkkinakaupassa.

Suomi tunnustetaan vapaaksi nautatuberkuloosin ja nautojen (*Brucella abortus*) ja lampaiden luomistaudista (*Brucella melitensis*) (Komission päätökset 2003/467/EY ja 93/52/ETY). Maahan tuotavat muut märehitijät ja kamelieläimet, kuten alpakat, laamat, kamelit, jakit jne. ovat näille taudeille herkkiä ja siten voivat altistaa suomalaiset nauta-, lammas- ja vuohipopulaatiot näille taudeille. Näin ollen myös näiden muiden taudille herkkien eläinten osalta on tarpeen varmistaa, etteivät ne ole mainittujen tautien kantajia maahantuotaessa. Direktiivi 92/65/ETY edellyttää eläinten tutkimista lähtömaassa nautatuberkuloosin ja luomistaudin varalta, mutta varsinkin tuberkuloosin taudinluonteen vuoksi eläinten terveydentilan seuraaminen maahantulon jälkeen on tarpeellista.

Suomen ja naapurimaiden, Ruotsin ja Norjan välillä, siirretään poroja säännöllisesti – sekä kilpaporvoja että teurasporvoja. Direktiivi 92/65/ETY mahdollistaa porojen sisämarkkinakaupassa noudatettavan kansallisia sääntöjä (artikla 6 (4)). Porojen eläintautitilanne kaikissa pohjoismaissa on samanlainen, joten direktiivin sorkkaeläimille edellyttämiä luomistauti ja tuberkuloositutkimuksista ei katsota poroille tarpeelliseksi.

7 § Siansukuisia eläimiä koskevat erityiset vaatimukset

Tässä pykälässä säädettäisiin siansukuisten eläinten sisämarkkinakaupan edellytyksistä. Sisämarkkinatuonnissa vaatimukset ovat vastaavanlaiset kuin kotisikojen tuonnissa.

8 § Jäniksiä ja kaneja koskevat vaatimukset

Pykälä olisi vastaava kuin kumottavassa asetuksessa. Direktiivin 92/65/ETY mukaan jäsenvaltio voi vaatia ainoastaan virkaeläinlääkärin antamaa todistusta sisämarkkinatuonnissa silloin, kun vastaavanlaista todistusta edellytetään maan sisällä tapahtuvissa eläinten siirroissa. Vaikka TRACESin käyttö jäniksien ja kaniin sisämarkkinakaupassa ei ole ehdoton vaatimus, niin sen käyttö on suositeltavaa jäljitettävyyden varmistamiseksi.

9 § Minkkejä, kettuja ja supikoiria koskevat vaatimukset

Pykälä olisi minkkien ja kettujen osalta vastaava kuin kumottavassa asetuksessa. Käytännössä turkiseläinten sisämarkkinakaupassa Eviran suosituksesta virkaeläinlääkärit ovat tarkastaneet lähetykset ja tehneet terveystodistuksen TRACES-järjestelmässä. Direktiivi 92/65/ETY ei tätä kuitenkaan ehdottomasti edellytä.

Supikoirilta edellytettäisiin sisämarkkinatuonnissa vastaavia vaatimuksia kuin ketuilta ja minkeiltä. Sisämarkkinaviennissä olisi noudatettava vastaanottajamaan vaatimuksia, sillä supikoirien sisämarkkinakaupaa ei ole harmonisoitu. Suomesta on viety joitain supikoiraeria muihin maihin viime vuosina. Tuontia Suomeen ei ole ollut.

10 § Koiria, kissoja, hillereitä ja frettejä koskevat vaatimukset

Pykälä olisi sisällöltään vastaava kuin kumottavassa asetuksessa. Lisäksi viitataan jo hyväksytyyn komission asetukseen, jossa koirien, kissojen ja frettien lukumäärä ei-kaupallisessa kuljetuksissa rajataan yhteensä viiteen eläimeen.

Rokottamattomien koiran ja kissanpentujen sisämarkkinatuonnin vaatimuksia lievennettäisiin siten, että kuljetus voi tapahtua myös toisen raivotaudista vapaan maan kautta. Näin esimerkiksi

Tanskasta tai Norjasta olisi mahdollista kuljettaa rokottamaton koiran- tai kissanpentu Ruotsin kautta.

11 § Eläintarhojen ja koe-eläinlaitosten hyväksyminen

Eläintarhojen ja koelaitosten hyväksymisestä ja hyväksymisen peruuttamisesta päättäisi aluehallintovirasto. Aluehallintovirasto myös valvoisi näitä laitoksia.

Hyväksytyjen eläintarhojen ja koe-eläinlaitosten luetteloa ylläpitäisi Evira ja Evira julkaisisi luettelon EU:n lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

12 § Hyväksytyjen eläintarhojen ja koe-eläinlaitosten välillä siirrettäviä eläimiä koskevat vaatimukset

Tässä pykälässä säädettäisiin hyväksytyjen eläintarhojen ja koe-eläinlaitosten välisissä siirroissa noudatettavista vaatimuksista viittaamalla direktiivin ehtoihin. Suomessa ei tällä hetkellä ole muita tällaisia hyväksytyjä eläintarhoja ja koe-eläinlaitoksia kuin yksi eläintarha siellä pidettävien apinoiden osalta.

13 § Apinoita koskevat vaatimukset

Selkeyden vuoksi olisi oma pykälä apinoiden sisämarkkinakaupan vaatimuksista. Toistuvasti esiintyy kiinnostusta tuoda apinoita Suomeen lemmikeiksi. Suomeen saisi edelleenkin tuoda apinoita vain hyväksytyyn eläintarhaan tai koe-eläinlaitokseen, ei yksityisten henkilöiden pidettäväksi. Apinoiden sisämarkkinakaupasta on säädetty Neuvoston direktiivissä 92/65/ETY, artiklassa 5, jossa edellytetään, että apinoilla käyvät kauppaa VAIN saman direktiivin 13 artiklan mukaan virallisesti hyväksytyt yhteisöt, laitokset tai keskuskeskukset.

14 § Muita nisäkkäitä koskevat vaatimukset

Muiden nisäkkäiden, joista ei ole säädetty tässä tai muissa asetuksissa, tuonti säädettäisiin tapahtuvaksi Elintarviketurvallisuusviraston myöntämällä tuontiluvalla. EU:n lainsäädäntö ei vielä kata kaikkien eläinlajien sisämarkkinakauppaa. Viime vuosina on kiinnostusta ollut entistä enemmän tuoda Suomeen meille eksoottisia nisäkäslajeja, mm. leijonia, kenguruja, opossumeja jne. Tällaisten nisäkkäiden maahantuonnista on säädetty myös metsästyslaissa ja luonnonsuojelulaissa. Tällaisten nisäkkäiden tuonti voi aiheuttaa eläintautien leviämisen vaaraa (mm. raivotauti). Kaikkien nisäkäslajien tuonnista ei voi antaa yksityiskohtaisia vaatimuksia, joten tuonin edellytykset olisi harkittava tapauskohtaisesti tuontilupamenettelyllä. Tuontilupaa ei kuitenkaan vaadittaisi jyrksijöiden ja siilieläinten tuonnissa.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin, että muiden nisäkkäiden sisämarkkinaviennissä on noudatettava vastaanottavan jäsenmaan vaatimuksia.

15 § Harrastelintuja koskevat vaatimukset

Nykyinen asetus edellyttää, että muiden lintujen kuin siipikarjan tuonti Suomeen tapahtuu Eviran myöntämällä tuontiluvalla. Tässä asetuksessa luovuttaisiin lintujen tuontilupakäytännöstä ja säädettäisiin sisämarkkinakaupan yleiset edellytykset ja lisäksi sisämarkkinatuonnille asetettavat erityiset vaatimukset. Vaatimukset riippuisivat siitä, tuodaanko linnut harrastelintuina (kaupallinen tarkoitus) vai lemmikkilintuina (16 §).

Harrastelintujen osalta vaatimukset olisivat vastaavat, mitä tuontiluvissa on tähän saakka vaadittu.

Harrastelintujen tuonnin vaatimuksista on säädetty direktiivissä 92/65/ETY, artiklassa 7.

16 § Lemmikkilintuja koskevat vaatimukset

Lemmikkilinnuille asetettavat vaatimukset olisivat lievemmat kuin harrastelinnuille asetettavat vaatimukset vastaavasti kuin tähän saakka vaadituissa ei-kaupallisten lintujen tuontiluvissa.

17 § Mehiläisiä ja kimalaisia koskevat vaatimukset

Pykälä olisi mehiläisten osalta vastaava kuin kumottavassa asetuksessa. Kimalaisten sisämarkkinakauppaa on helpotettu EU:n lainsäädännössä (Sanco 6862/2009 Rev5) esikotelomätätäudin vaatimusten osalta. Kimalaisten osalta riittää, että lähettävällä tarhalla ei ole todettu esikotelomätätäudin oireita.

3 luku

Eläimistä saatavien sivutuotteiden sisämarkkinatuontia ja sisämarkkinavientiiä koskevat vaatimukset

18 § Eläimistä saatavia sivutuotteita koskevat vaatimukset

Sivutuotteiden sisämarkkinakaupasta säädetään sivutuoteasetuksessa. Ensimmäisessä momentissa tarkoitetaan eläimistä saatavilla sivutuotteilla ja niistä johdetuilla tuotteilla mm. käsiteltyä eläinvalkuaista, verta, verituotteita, renderöityä rasvaa ja kalaöljyä, maitoa, maitopohjaisia tuotteita ja ternimaitoa, gelatiinia, hydroloituja proteiineja, dikalsiumfosfaattia, trikalsiumfosfaattia, lemmikkieläinten ruokia ja puruluita, lantaa, käsiteltyä lantaa ja käsiteltyjä lantatuotteita, hevoseläinten seerumia, sorkka- ja kavioläinten nahkoja ja vuotia, metsästystrofeita ja mehiläistuotteita.

Pykälän toisessa momentissa määritellään Elintarviketurvallisuusvirasto toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa, silloin jos kyseeseen tulisi käsittelemättömän lannan sisämarkkinatuonti.

19 § Luokkaan 1 ja luokkaan 2 kuuluvat sivutuotteet

Vastaava säädös on myös kumottavassa asetuksessa. Sivutuoteasetus mahdollistaa sen, että jäsenvaltiot voivat asettaa luvanvaraiseksi luokkaan 1 ja luokkaan 2 kuuluvien eläimistä saatavien sivutuotteiden. Tuontilupakäytännöllä varmistettaisiin, että tällaisten tuotteiden sisämarkkinatuonti ei aiheuta eläintautien leviämisen vaaraa.

Pykälän toisessa momentissa kiellettäisiin kumottavan säädöksen kanssa vastaavalla tavalla eläinten ruokintaan ja lannoitekäyttöön tarkoitettujen sivutuoteasetuksen mukaisesti luokkaan 2 kuuluvien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden sisämarkkinatuonti. Kielto ei kuitenkaan koskisi käsiteltyä lantaa tai lantavalmisteita.

20 § Eläinten ruokintaan tarkoitettu käsitelty eläinvalkuainen ja käsiteltyä eläinvalkuaista sisältävät rehut

Käsitellyn eläinvalkuaisen tuonti rehukäyttöön sekä toisesta EU maasta että kolmansista maista on ollut kalajauhoa lukuun ottamatta kiellettyä TSE tautien leviämiseen liittyvän vaaran johdosta. Sivutuoteasetuksen mukaan käsitelty eläinvalkuainen tarkoittaa eläinvalkuaista, joka on saatu yksinomaan luokkaan 3 kuuluvasta aineksesta ja joka on käsitelty sivutuoteasetuksen vaatimusten mukaisesti niin, että se soveltuu käytettäväksi rehuissa. Käsitellyllä eläinvalkuaisella ei kuitenkaan tarkoiteta verituotteita, maitoa, maitopohjaisia tuotteita, ternimaitoa, gelatiinia, hydrolysoituja proteiineja, rehufosfaatteja, munia ja munatuotteita eikä kollageenia. TSE tautien leviämisen vaara on katsottu liittyvän erityisesti lihaluujauhon tuontiin.

Turkiseläinten rehujen saatavuuden parantamiseksi eläinten ruokintaan tarkoitettun käsitellyn eläinvalkuaisen tuontikiellosta luovuttaisiin ja sisämarkkinatuonti sallittaisiin Elintarviketurvallisuusviraston myöntämällä tuontiluvalla.

Tuonnin edellytyksenä on, että eläinten ruokintaan tarkoitettun käsitellyn eläinvalkuaisen on oltava käsitelty sivutuoteasetuksen mukaisesti.

Rajoituksista koskien käsitellyn eläinvalkuaisen käyttämistä eläinten ruokinnassa säädetään tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkepalofatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 999/2001.

21 § Eläinten ruokintaan tarkoitettut luokkaan 3 kuuluvat teurastuksen sivutuotteet ja kalaperäinen aines

Vastaava säädös on myös kumottavassa asetuksessa. Pykälässä säädetään luokkaan 3 kuuluvien teurastuksen sivutuotteiden ja kalaperäisen aineksen sisämarkkinatuonti sallituksi Elintarviketurvallisuusviraston tuontiluvalla.

Kumottavasta asetuksesta poiketen tuontilupaa koskevat säädökset annetaan erillisessä pykälässä.

22 § Tuontilupa

Tähän pykälään olisivat kootut ne edellytykset, mitkä Elintarviketurvallisuusviraston on tarkistettava ennen tuontiluvan myöntämistä sen varmistamiseksi, ettei 19 - 21 pykälissä tarkoitettujen tuotteiden sisämarkkinatuonti aiheuttaisi eläintautien leviämisen vaaraa. Tuontilupa voitaisiin myöntää vuodeksi kerrallaan.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin, että eläinten ruokintaan tarkoitettujen tuotteiden tuontilupa voitaisiin myöntää vain mainituille laitoksille vastaavalla tavalla kuin kumottavassa asetuksessa. Käytännössä näiden sivutuotteiden sisämarkkinatuonti tapahtuu usein välittäjinä toimivien yritysten avulla. Välittäjien on varmistettava, että näiden sivutuotteiden vastaanottajilla on voimassa oleva tuontilupa.

Vastaavalla tavalla kuin kumottavassa asetuksessa, pykälän kolmannessa momentissa viitataan lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetukseen 850/EEO/2005 mukaisiin rajoituksiin teurastuksen sivutuotteiden ja kalaperäisen aineksen käsittelyvaatimuksista silloin kun ne toimitetaan rehusekoittamoon, tilarehustamoon tai varastointilaitokseen. Lisäksi säädetään, että väliasteen laitokseen saa tuoda sisämarkkinoilta vain kalaperäistä ainesta. Rajoituksilla pyritään estämään eläintautien leviäminen silloin kun tuonti tapahtuu näihin laitoksiin.

Pykälän neljännessä momentissa määritettäisiin tuontilupahakemuksessa tarvittavat tiedot vastaavasti kuin kumottavassa asetuksessa. Kohdassa 3 kuitenkin olisi ilmoitettava arvioitu tuonnin määrä, ei tarkkaa määrää, niin kuin vaaditaan kumottavassa asetuksessa.

4 luku

Muiden tuotteiden ja tavaroiden sisämarkkinatuontia ja sisämarkkinavientiiä koskevat vaatimukset

23 § Eläintauteja aiheuttavat mikrobit ja loiset

Vastaava säädös löytyy myös kumottavasta asetuksesta. Eläintauteja aiheuttavia mikrobeja ja loisia tarvitaan mm. tutkimustoiminnassa. Tuontilupakäytännöllä varmistetaan, että niiden tuonti ja käsittely tuonnin jälkeen eivät aiheuta eläintautien leviämisen vaaraa.

Vastaavasti kuin voimassa olevassa säädöksessä, säädettäisiin, ettei mikrobien ja loisten sisämarkkinatuonti Eviraan vaadi tuontilupaa.

24§ Näyte-erät

Vastaava säädös on myös kumottavassa asetuksessa. Asetustekstiä kuitenkin selvennettäisiin. Tarkoituksena on, että tutkimuskäyttöön voidaan tuoda sellaisiakin tuotteita, joiden sisämarkkinatuonti muutoin ei olisi mahdollista.

Vastaavasti kuin voimassa olevassa säädöksessä, säädettäisiin, ettei tällaisten näyte-erien sisämarkkinatuonti Eviraan vaadi tuontilupaa.

5 luku

Erinäiset säännökset

25 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan kevään 2010 aikana.

Tällä asetuksella kumottaisiin eräiden eläinten ja tavaroiden eläintautivaatimuksista Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla 30 päivänä kesäkuuta 2003 annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (655/2003) ja peurojen tuonnille muista EU:n jäsenvaltioista asetettavista terveysvaatimuksista 17 päivänä heinäkuuta annettu maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätös (19/EEO/96) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Kumottavan asetuksen voimassaolon aikana annetut tuontiluvat ovat voimassa niissä annettuun määräaikaan saakka. Samoin ne eläintarhat ja koe-eläinlaitokset, jotka on aiemmin hyväksytty direktiivin 92/65/ETY mukaisesti, säilyttäisivät hyväksyntänsä.